

Wetenswaardig

VOOR DE GENERATIES VAN NU EN MORGEN

Nieuwsbrief van Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten

NUMMER 20
AUGUSTUS 2011

VOORWOORD

Loop met je dokter staat voor de deur! Het belooft een mooie dag te worden op een schitterende locatie. Dit jaar start de wandeltocht namelijk vanaf Kasteel Oost in Valkenburg. Wij hopen u ook op 1 oktober te mogen begroeten samen met uw partner, familie en vrienden. U kunt met een van de artsen meewandelen, maar u kunt ook deelnemers aanmoedigen. Wij hebben een prachtige wandeling en een leuk programma samengesteld. Bij de organisatie van dit evenement zijn talloze vrijwilligers betrokken. Sommigen verkopen loten, anderen zetten hun persoonlijke netwerk in. Ook op de poli cardiologie wordt enthousiast verteld

over de wandeltocht. Geweldig dat zoveel mensen zich inzetten voor Loop met je dokter. Wij hopen dat ook u ons een warm hart toedraagt. Tot ziens op 1 oktober!

Prof. dr. Harry J.G.M. Crijns
Stichting Hartsvrienden RESCAR

Ellen van de Ven
Health Foundation Limburg

INHOUD

PAGINA 1
SUCCESS AF-POLI
PAGINA 2
WIE IS...SUZANNE KATS?
PAGINA 3
HET STEUNHART
PAGINA 4
RESCAR-CONGRES 2011
PAGINA 5
HARTSVRIENDEN
PAGINA 6
AMBASSADEUR
HUUB ADRIAENS

SUCCESS AF-POLI

Patiënten met boezemfibrilleren die worden behandeld in de speciaal daarvoor opgezette polikliniek van het Maastricht UMC+ hebben betere vooruitzichten dan patiënten die de gebruikelijke zorg krijgen. Dat blijkt uit onderzoek.

Boezem- of atriumfibrilleren leidt doorgaans niet tot acuut levensgevaar, maar de langetermijneffecten kunnen wel ernstig zijn. Trombose en beroerte liggen op de loer. De behandelrichtlijnen zijn met name gericht op het verminderen van deze risico's. Met een strikte naleving van die richtlijnen is dat ook mogelijk. Enkele jaren geleden bracht Europees onderzoek echter aan het licht dat dit onvoldoende gebeurde.

AF-poli

Het Maastricht UMC+ heeft in reactie daarop een AF-polikliniek opgericht.

Onder begeleiding van een cardioloog screenen, behandelen en begeleiden speciaal opgeleide verpleegkundigen AF-patiënten. Daarnaast worden de patiënten optimaal geïnformeerd over boezemfibrilleren.

Resultaten

De resultaten van het onderzoek bewijzen het succes van de AF-poli. Er kwamen minder patiënten te overlijden en er waren minder ziekenhuisopnames. In navolging van Maastricht zijn nu ook andere ziekenhuizen bezig met het opzetten van een AF-polikliniek.

• VOOR UW AGENDA

**LOOP MET JE DOKTER
1 OKTOBER 2011**

INSCHRIJVEN: 12.00 UUR
START: 13.00 UUR
LOCATIE: KASTEEL OOST,
OOSTERWEG 34 IN VALKENBURG

Op zaterdag 21 mei werd in het MECC in Maastricht weer het jaarlijkse RESCAR-Congres gehouden. Op pagina 4 leest u hier meer over.

WIE IS... SUZANNE KATS?

Bij Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten zijn veel mensen betrokken. Deze keer stellen we Suzanne Kats aan u voor. Sinds een jaar cardiothoracaal chirurg in het Maastricht UMC+.

"Ik ben 38 jaar, al heel lang verliefd en moeder van twee kinderen. Mijn hobby's zijn mijn gezin, skiën, duiken en lezen. Ik woon in Eindhoven en pendel gemiddeld vier dagen per week op en neer naar Maastricht. Volgend jaar hoop ik ergens in de buurt van Maastricht te wonen. Mijn vriend en ik zijn zeer gecharmeerd van Eijsden."

Hoe bent u in dit vak gerold?

"Ik wilde vroeger eigenlijk dierenarts worden. Uiteindelijk ben ik in Rotterdam geneeskunde gaan studeren. Na mijn artsexamen heb ik me gespecialiseerd in cardiothoracale chirurgie. In die tijd heb ik ook mijn kinderen gekregen. Dat waren echt tropenjaren. Gelukkig heb ik een vriend die thuis veel regelt én oppas aan huis. Anders lukt het gewoon niet."

Zijn er eigenlijk veel vrouwelijke cardiothoracaal chirurgen?

"Binnen de cardiothoracale chirurgie werken nog steeds meer mannen dan vrouwen. Het is dus best bijzonder dat we hier in Maastricht nu met twee vrouwelijke chirurgen zijn, Leen van

Garsse en ik zelf. Je merkt ook dat patiënten moeten wennen aan vrouwen in dit specialisme. Tijdens mijn opleiding tot cardiothoracaal chirurg ben ik meerdere keren aangesproken met zuster. Dat komt nu nauwelijks meer voor."

Waar houdt u zich in Maastricht mee bezig?

"Op dit moment maak ik onder andere deel uit van het multidisciplinaire TAVI-team. Dit team bestaat uit twee cardiothoracaal chirurgen en twee cardiologen. We implanteren kleppen via de lies of via de punt van het hart bij hoog risico patiënten, die zijn afgewezen voor conventionele klepvervangings. Daarnaast vind ik het begeleiden van arts-assistenten erg leuk. Zelf hoop ik in november te promoveren. Onderzoek hoort er bij in ons vak, hoewel ik mezelf geen echte wetenschapper vind. Ik ben meer een clinicus. Ik oefen ons vak liever in de praktijk uit."

LOOP MET JE DOKTER: SCHUD LIMBURG WAKKER

Zaterdag 1 oktober staat een grote groep wandelaars aan de start van Loop met je dokter. Vijftien artsen van het Maastricht UMC+ maken deze middag een prachtige wandeling door de omgeving van Valkenburg. Zij nodigen u van harte uit om mee te wandelen!

De deelnemers willen de strijd aangaan tegen hart- en vaatziekten en halen per persoon honderdvijftig euro aan sponsorgeld op door loten te verkopen. Ambassadeur Huub Adriaens: "Er is in ons land te weinig aandacht voor hart- en vaatziekten en in Limburg komen de meeste hartinfarcten voor. Veel mensen

denken dat je een hartaanval niet kunt voorkomen, terwijl je juist heel veel kunt doen." Het sponsorgeld dat de wandelaars samen ophalen, gaat naar drie betekenisvolle projecten van het Maastricht UMC+: reanimatieonderwijs, De Maastricht Studie en Gezond à la Carte.

U kunt helpen

Wandel vijf of tien kilometer mee op zaterdag 1 oktober en schrijf u in op www.loopmetjedokter.nl. Of koop een lot en steun de strijd. Een lot kopen kan via de site of telefonisch. Bel Cecile Giesen op 043 - 4077364.

Op pagina 6 leest u waarom Huub Adriaens Loop met je dokter steunt.

NIEUWE BEHANDELINGS- MOGELIJKHEDEN BIJ ERNSTIG HARTFALEN

Artsen van het Hart en Vaatcentrum het Maastricht UMC+ hebben afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met implanteerbare steunharten en mobiele kunstharten. Dit zijn high-tech pompen die patiënten met ernstig hartfalen een kans geven op overleven. Nieuw is het voornemen om een spoed team samen te stellen dat met een mobiel kunsthart overal in Limburg patiënten gaat helpen. Een voor Nederland uniek project.

Voor patiënten met levensbedreigende vormen van hartfalen bestaan er nog maar weinig behandelmethoden. Een harttransplantatie is vaak de enige optie. Helaas zijn donororganen schaars. Jaarlijks worden in Nederland nog geen 50 harttransplantaties uitgevoerd. Recente technologische ontwikkelingen op het gebied van steunharten bieden echter hoop. Steunharten zijn kleine mechanische hightech pompen, die naast het hart in de borstkas of de buikholte geïmplanteerd kunnen worden. Hierbij wordt de pompfunctie van het hart gedeeltelijk of zelfs volledig overgenomen.

Maastricht

Cardiothoracaal chirurg Leen van Garsse en cardioloog-intensivist Dirk Donker van het Maastricht UMC+ hebben zeer positieve ervaringen opgedaan met de nieuwste generatie steunharten. In nauwe samenwerking met collega's in Rotterdam, Aken en Leuven konden zij een aantal Limburgse patiënten succesvol behandelen met behulp van een steunhart.

ELS

De artsen van het Hart en Vaatcentrum werken ook al enkele jaren met een bijzondere vorm van het steunhart: het tijdelijke kunsthart ELS (Extracorporele Life Support). De ELS behandeling wordt ingezet bij mensen met acuut levensbedreigende vormen van hartfalen waarbij een open hartoperatie of

een dotterbehandeling geen redding meer biedt. Zonder plaatsing van een ELS komen deze patiënten vrijwel zeker te overlijden. De ELS wordt niet geïmplanteerd, maar bevindt zich buiten het lichaam in een soort kastje. Het biedt tijdelijke ondersteuning totdat de hartspier voldoende is hersteld of een andere behandeloptie is gevonden.

Toekomst

De nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de ELS techniek hebben gezorgd voor een handzaam en betrouwbaar systeem dat inmiddels ook een mobiele inzet van de ELS mogelijk maakt. Op deze manier kunnen patiënten onder meer veilig worden overgeplaatst naar een transplantatiecentrum. In het verlengde hiervan ligt de opzet van een ELS spoed team voor heel Limburg. Hierdoor wordt het mogelijk om overal in Limburg spoedgevallen ontstaan door ernstig hartfalen te behandelen en zo nodig te vervoeren naar het Maastricht UMC+. Volgens Van Garsse en Donker vergt het vormgeven van zo'n team nog forse inspanningen, maar is de verwachting dat op den duur veel mensen hierdoor gered kunnen worden.

HART
WIJZER

In deze rubriek beantwoorden artsen en onderzoekers uw vragen over hart- en vaatziekten.

VRAAG

IS HARTFALEN ERFELIJK?

ANTWOORD PROF. DR. STEPHANE HEYMANS,
HARTFALENSPECIALIST

Hartfalen is een ziekte die niet alleen oudere mensen (2/3), maar ook jonge mensen (1/3) treft. Bij ouderen zijn een hartinfarct, kleplijden of hoge bloeddruk vaak de oorzaak. Jongere mensen krijgen hartfalen door erfelijke fouten, verkoudheidsvirussen, een ontsteking of een combinatie van deze factoren. In het Maastricht UMC+ onderzoeken we het samenspel van deze oorzaken bij jonge hartfalers.

De term 'erfelijk' wordt beperkt tot aandoeningen die aantoonbaar overgaan van de ene op de andere generatie, zoals bij hemofilie (een stoornis in de stolling van het bloed). Een verhoogde vatbaarheid voor een hartinfarct of een hoge bloeddruk kan ook in families voorkomen. Vooral boven de leeftijd van 50 jaar. Hier is één foutje niet verantwoordelijk voor de aandoening, maar een samenspel tussen genen. Hartfalen is dus 'erfelijk' wanneer bij een persoon een fout bestaat in het erfelijk materiaal (gen) dat de structuur van het hart mee bepaalt. Eén enkele wijziging in één gen volstaat om de opbouw en de functie van het hart te verstoren. Zo'n erfelijke fout leidt meestal tot een verdikt hart, soms ook tot een uitgezet hart. Vooral na de puberteit. Ritmestoornissen en hartfalen, en uitzonderlijk ook plotse dood, zijn gevreesde complicaties. De kans dat deze fout wordt doorgegeven aan de volgende generatie is één op twee. Daarom vragen cardiologen aan jonge hartfalers ook of in de directe familiekring hartfalen, ritmestoornissen of plotse dood optreedt op jonge leeftijd. Gelukkig komen erfelijke hartaandoeningen niet veel voor.

ONTDEK DE
VERNIEUWDE
WEBSITE VAN
RESCAR:
WWW.RESCAR.NL

RESCAR-CONGRES 2011

Op 21 mei vond in Maastricht het congres van Stichting Hartsvrienden RESCAR plaats. Net als voorgaande jaren praatten artsen van het Maastricht UMC+ donateurs bij over de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van hart- en vaatziekten. Professor Harry Crijns startte met een uiteenzetting van de positie van RESCAR binnen Health Foundation Limburg.

Hoogleraar moleculaire cardiologie Leon de Windt was verantwoordelijk voor de eerste lezing. Hij vertelde over het gen dat aan de basis ligt van de ontwikkeling van hartfalen. De onderzoeksgroep van De Windt slaagde er vorig jaar in om dit gen als eerste te lokaliseren. De toepassing van deze nieuwe ontwikkeling als geneesmiddel voor hartfalen zal echter nog jaren op zich laten wachten.

Daarna ging dokter Robert Dennert in op onbegrepen hartfalen. De mogelijke oorzaken van deze idiopathische cardiomyopathie werden voor het voetlicht gebracht. Dennert heeft zich in zijn

onderzoek gericht op virus – en immuun-gemedieerde hartziekten. De resultaten zien er veelbelovend uit zodat meer gerichte therapie voor hartfalen mogelijk is.

Cardiothoracaal chirurg Jan Nijs gaf uitleg over aortaklep reparatie. De conventionele behandeling van aortaklepziekten is de klepvervangning. Met een heldere presentatie gaf Nijs uitleg over de technische aspecten van aortaklep en aortawortel preservatie en reparatie. Deze techniek heeft de laatste jaren een grote vlucht genomen. De voordelen werden uiteengezet evenals

de opzet van een specifieke aortapoli-kliniek in het azM. De laatste spreker op het RESCAR-congres was cardioloog Nicole Lencer. Zij coördineert het revalidatie traject van hartfalen-patiënten. Uit haar verhaal bleek dat revalideren een positieve uitwerking heeft. Maar liefst 75% van de patiënten boekt vooruitgang. Revalidatie is nu een essentieel onderdeel van de behandeling van hartfalen.

Aan het eind van het congres kon iedereen vragen stellen aan het artsenpanel.

NIEUWS!

- **PRIJZEN** Prof. dr. Peter de Leeuw heeft de Folkow Award 2011 gekregen. Deze prestigieuze prijs wordt jaarlijks uitgereikt aan een medisch wetenschapper die zich heeft onderscheiden op het terrein van onderzoek naar hoge bloeddruk. De Leeuw doet al jaren onderzoek naar de oorzaken, gevolgen en behandeling van hoge bloeddruk. Hij is betrokken bij het hypertensiecentrum van het Maastricht UMC+.
- Verpleegkundig specialist hartfalen Josiane Boyne heeft de Nursing Investigator Award gewonnen. Boyne kreeg de Europese prijs voor haar onderzoek naar telemonitoring bij hartpatiënten. Bij deze vorm van begeleiding op afstand wordt gebruik gemaakt van de Health Buddy.

- **L1 IN JE HART** Van 25 september tot 1 oktober besteedt L1 Radio en TV in diverse programma's aandacht aan hart- en vaatziekten. L1 duikt onder meer in de behandeling van hart- en vaatziekten. Nieuwe onderzoeken en operaties passeren de revue. Maar ook preventie van hart- en vaatziekten en evenementen als Loop met je dokter krijgen aandacht. L1 Radio en TV vindt u op de kabel, in de ether (95.3 of 100.3 FM) of op internet www.l1.nl.

FILM OVER HYBRIDE ABLATIE

Het Maastricht UMC+ lanceert binnenkort een voorlichtingsfilm over hybride ablatie. Deze veelbelovende techniek wordt toegepast bij boezemfibrilleren. De film over hybride ablatie zal onder meer te zien zijn op het internet televisiekanaal van het ziekenhuis: www.mumc.tv. Op deze website staan nog meer films en reportages op het gebied van hart- en vaatziekten.

Boezemfibrilleren is een vaak voorkomende hartritmestoornis die gekenmerkt wordt door een verstoring van de elektrische prikkels in het hart. Dit veroorzaakt een onregelmatige samentrekking van de boezems in het hart. Als medicatie geen soelaas biedt, wordt een ingreep overwogen. Tijdens deze ingreep worden via de lies enkele catheters tot in het hart gebracht. Met die catheters worden kleine littekens gemaakt die het ontstaan van boezemfibrilleren voorkomen. Bij patiën-

ten met langer en hardnekkig boezemfibrilleren zijn de resultaten van ablatie echter vaak teleurstellend. Dit heeft te maken met het feit dat via de lies slechts enkele littekens gemaakt kunnen worden.

Nieuwe techniek

In het Maastricht UMC+ is een revolutionaire techniek ontwikkeld waarbij de cardioloog en hartchirurg tijdens dezelfde ingreep boezemfibrilleren aanpakken: hybride ablatie.

De cardioloog benadert de binnenkant van het hart vanuit de lies en de hartchirurg geraakt via openingen tussen de ribben tot aan de buitenkant van het hart. Op deze manier kunnen tijdens de ingreep littekens gemaakt worden aan de binnen- en buitenkant van het hart. Deze techniek is inmiddels bij meer dan tachtig patiënten succesvol en op een veilige manier toegepast.

HARTSVRIENDEN!

JOHN ROUMANS: “Een keer per jaar moet ik nog door de APK-keuring”

Op 1 oktober vindt in Valkenburg Loop met je dokter plaats. Daaraan doen veel mensen mee. Eén van hen is de 69-jarige John Roumans. Geboren en getogen Maastrichtenaar. In 2001 kwam hij erachter dat hij een lekkende en verkalkte hartklep heeft.

“Het begon met een incident in de Praxis. Ik werd ineens ontzettend duizelig. Ik moest me vasthouden aan de rekken om niet om te vallen. Dat vervelende gevoel hield een paar minuten aan.” De volgende dag gaat Roumans naar de huisarts, die een ruis in zijn hartstreek hoort. Hij wordt doorgestuurd naar het ziekenhuis waar blijkt dat zijn hartklep verkalkt is. Hij komt onder controle te staan bij professor Harry Crijns. Een tijdlang gaat het goed. Totdat blijkt dat zijn hartklep te veel is aangetast en ingrijpen onvermijdelijk is. Een open hart operatie volgt waarbij een nieuwe hartklep wordt geplaatst. Tijdens de operatie ontdekken de artsen toevallig een aneurysma in de hoofdslagader. Roumans krijgt direct een stent geplaatst.

Achtergrond

Na de operatie pakt Roumans zijn leven weer op. Hoewel dat even wennen is. “Je moet weer vertrouwen krijgen in je eigen lichaam. Je weet

niet of je alles nog kan. Je doet dus wat voorzichtiger aan.” Gelukkig heeft hij in die tijd veel afleiding. Net voor zijn operatie worden zijn eerste kleinkinderen geboren. Inmiddels is de operatie volledig naar de achtergrond verdwenen. “Ik denk er eerlijk gezegd nooit meer aan. Ik voel me prima. Uiteraard sta ik wel nog steeds onder controle bij professor Crijns. Eén keer per jaar moet ik bij hem door de APK-keuring.”

Erfelijk

Toch spelen hart- en vaatziekten nog steeds een belangrijke rol in het leven van Roumans. “Hart- en vaatziekten komen in onze familie voor. Mijn vader had net als ik een lekkende verkalkte hartklep. Omdat dit in ons geval erfelijk blijkt te zijn, moeten onze kinderen zich regelmatig laten controleren.” De meeste impact heeft echter de plotse dood van een van hun kleinkinderen. “Zes jaar geleden werd onze kleinzoon Renzo onder het spelen getroffen door een acute hartstilstand.

Hij was pas twee jaar oud. Een oorzaak hebben ze nooit gevonden.”

Uitdaging

Die ervaring motiveert Roumans en zijn vrouw om mee te doen aan Loop met je Dokter. “Door mee te wandelen steun je wetenschappelijk onderzoek. Niet onbelangrijk als je bedenkt dat het aantal patiënten met hart- en vaatziekten de komende jaren alleen maar verder toeneemt. Bovendien draag je zo bij aan de financiering van reanimatieonderwijs.” Het echtpaar vindt kennis van reanimeren erg belangrijk. “Mijn vrouw heeft er met het buurtplatform zelfs voor gezorgd dat er vijf reanimatiekasten komen in Mariaberg.” Daarnaast is Loop met je Dokter volgens Roumans de uitgelezen kans om je conditie te testen. “10 kilometer wandelen is niet niks. Wij gaan graag die uitdaging aan!”

HUUB ADRIAENS: AMBASSADEUR LOOP MET JE DOKTER

Zanger Huub Adriaens (41) zet zich als ambassadeur in voor Loop met je dokter. Hij laat fans zien hoe je reanimeert, roept Limburgers op mee te lopen en is zaterdag 1 oktober gastheer bij de start en finish. "Iedereen moet weten dat je hart- en vaatziekten kunt voorkomen".

Het zoontje van Huub, Sascha, werd op zijn vierde erg ziek. De diagnose was ernstig, hij had de ziekte van Kawasaki. "Een zeldzame bloedziekte die de kransslagader aantast. Gelukkig kon Sascha op tijd worden behandeld. Hij is nu alweer acht jaar en het gaat goed met hem. Maar het was wel enorm schrikken." Deze ervaring heeft Huub naar eigen zeggen wakker geschud. "Er is in ons land te weinig aandacht voor hart- en vaatziekten. Veel mensen denken dat je een hartaanval niet kunt voorkomen, dat

het iets natuurlijks is. Terwijl je juist héél veel kunt doen, bijvoorbeeld met een project als Gezond a la Carte, dat advies biedt voor een gezonde leefstijl." Huub leerde zelf reanimeren toen hij nog bij het Rode Kruis werkte als vrijwilliger. Hij weet hoe belangrijk die kennis is. "Ik had een eigen café in Maastricht toen op een avond een man met een klap op de grond viel. Een hartstilstand. Klanten hebben de man gereanimeerd en na een kwartier namen hulpverleners het over."

Huub is trots op zijn ambassadeur-schap. "Ik wil niet alleen mijn naam er aan verbinden, ik wil een actieve ambassadeur zijn. Door zoveel mogelijk te doen, zoals een oproep op de radio, de media benaderen, loten verkopen. Dat ik zanger ben, is handig. Ik sta af en toe ook in het ziekenhuis in Maastricht om nieuwe wandelaars te zoeken. Veel mensen herkennen mij, waardoor we al snel een leuk gesprek hebben. Dan vraag ik natuurlijk of ze meelopen of een lot willen kopen."

WORD DONATEUR!

Steun ons! Elke donatie – klein of groot – is welkom.

Als donateur ontvangt u regelmatig onze nieuwsbrief en wordt u uitgenodigd voor het RESCAR-Congres waarin u op de hoogte wordt gebracht van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van hart- en vaatziekten.

VOOR RESCAR: ABN/AMRO rekeningnummer: 48.62.76.430 of ING-rekening 192.72.28
t.n.v. Hartsvrienden RESCAR Maastricht;
www.rescar.nl.

**VOOR MEER INFORMATIE OVER
HFL HART-EN VAATZIEKTEN:**
www.hflhartenvaatziekten.nl.

Colofon

Hartsvrienden is een gemeenschappelijke uitgave van Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten.

REALISATIE
Stichting Hartsvrienden RESCAR
Gaspeldoorn 7, 6226 WZ MAASTRICHT
T: + 31 (0)43 363 0919
E: rescar@rescar.nl

HFL HART- EN VAATZIEKTEN
Turennestraat 33, 6221 AR Maastricht
T: + 31 (0)43 407 7363
E: info@hfl.nl

TEKSTEN:
Ellen van de Ven, Cecile Giesen,
Dirk Donker, Leen van Garsse,
Stephane Heymans, Laurent Pison,
Bas Mochtar, Warner Demare,
Leontine de Vlieger

EINDREDACTIE:
Leontine de Vlieger

FOTO'S:
Alf Mertens Fotografie,
Jean-Pierre Geussens

VORMGEVING:
Di-Gitta-al

DRUK:
MTB Grafisch